

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

XVIII. Aliud in virtute proficiendi medium suggeritur, ipsæ videlicet exhortationes & colloquia spiritualia, & quomodo ex iis fructum elicuturi simus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40072

ostendunt. ac tum, inquit Albertus, illa patris & humilitatis virtus, non in ipsis sed in aliis habitat. *estque* hæc aliorum virtus, non tua, quia, cum ipsis lubuerit, eam tibi & auferre & dare queunt. Hoc scilicet est, aliena virtute bonum esse. Vti & mundani homines vulgo dicere solent cum ab alio laudantur: Excuset me, dicunt, D.V. tua, non mea, virtute sum talis. Et vere sic loquuntur. Non debes proinde aliena virtute bonus & sanctus esse, sed ea quæ tibi propria & in te sit, quæq; ab aliis nequaquam dependeat. Quocirca tales non incongrue paludibus quibusdam, in quibus aqua stat, non fluit, assimilantur: nam hæc, si aquam non tangas, minime fatent; at si camarinam moueas, nemo non ad putrescentiam nares occludit: Sic & hi, quamdiu non tanguntur, sed suo modo & ad beneplacitum propriū viuere sinuntur, limpida videntur aqua; at vel modice eos mollitia atque incita, mox quam sint terram mephitim exhalanturi, videbis. *Tange scilicet montes & sumigabunt.*

7 sal. 143. 1.

CAPVT. XVIII.

Aliud in virtute proficiendi medium suggeritur, ipse videlicet exhortationes & colloquia spiritalia, & quomodo ex iis fru-

Etum elicitori simus.

INter alia media, quæ Religio omnis, ac Societas Iesu quam maxime, ad suos, vt in virtute & perfectione progressum semper faciant, concitandos & animandos habet, non postremum sunt conferentia, colloquia, & exhortationes spiritalia, quæ tam in ea ordinariæ sunt & frequentes, vt singulari quadam ad eadem habendas audiendasve regula obligati simus. Vnde aliqua hic afferemus, quæ tum nobis ad maiorem ex his fructū colligendum, tum etiam omnibus aliis,

quo è concionibus, quas audiunt, vtilitatem & fructum aliquem hauriant, vsui esse queant. Ante omnia multum quo ad hoc nos iuuabit, si non ex consuetudine, & pro forma (vt dicunt) ad eas nos conferamus, sed cum vero fructus in de alicuius colligendi desiderio. Hic iuuabit, si consideremus, quanto se veteres illi in eremo Patres ad Collationes & conferentias illas spirituales quas inter se aliquando agebant, cum ad eas vocarentur, affectu & desiderio conferrent; & quem deinde ex iis fructum ac commeatum spiritualem ad domunculas suas priuatas referrent. Si tali cum affectu & fame nos ad illas conferremus, in non mediocre illæ sane nobis commodum cederent: nam dum quis magno cum appetitu, & fame ad mensam accedit, tum illi demum cibum quem sumit, in vtilitatem sanitatemque cedere videtur. Quemadmodum, vt bene notat Chrysostomus, eum recte valere & sano esse corpore censet, qui bonum appetitū habet, & lapide aui deque cibum capit; ita animam bene dispositam esse ac recte valere liquido colligas ex eo, quod quis magna verbi Dei audiendi cupiditate & fame teneatur: si autem ad illud non anhelat nec ipsum tibi sapiat, certissimum id tibi argumentum esto, non recte te valere, cum cibi huius spiritualis adeo non appetitus te attrahat, vt etiam super eodem nauses.

Et esto, alia ex hoc vtilitas non sequeretur, saltem ideo ad has conferentias magna cum consolatione, gustu, & appetitu nobis eundū esset, vt aliquid de Deo narrari & afferri audiremus. Solet quippe homo natura sua libenter audire, si quis sibi loquatur ac narret de eo, quæ insigni amore persequitur; vti pater, dū de filio quod quis loquitur, gaudere naturaliter solet. Itaq; si Deū ames, volupe tibi erit de Deo vel loquentē audire. Vnde & Redemptor noster Iesus ait, *Qui ex Deo est, verba Dei audit, è contra de eo, cui tædio est & grane, verba Dei audire, statim subiungit, Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.*

Hom. 4. l. 32. in Genes.

2. E. G.

Ioan. 8. 47.

Secun-

Secundo, ad exconferentiis huius fructum aliquem colligendum, necesse est ad eas non ex curiositate aliqua nos conferre, scilicet ut gestus dicentis & modum dicendi tantum spectemus. vel inaudita, noua, & extraordinaria ibidem audiamus; sed ab omnibus illis oculos animi auertendo, in ipsam eorum quae dicuntur substantiam, eos oportet coniciamus. Hoc nimirum de illis est, quae nos etiam in mundanis fugillamus & carpimus, & hoc in causa est, cur multi hodie exiguum de concionibus quas audiunt, fructum hauriant. Quid de eo diceremus agro, ad quem cum chyrurgus veniret ad venam incidendam, is illam incidi sibi non permitteret, sed instrumeta eius duntaxat curiose contemplaretur, singulaque laudando diceret, Pro insigni scalpello, o scitam nouaculam! o egregiam thecam! vndenam illa facta est? Haec omitte sodes, & venam incidi tibi sine, hoc enim solum tua interest, alia utpote nihil ad te pertinentia, inquirere desine. Tales sunt haud dubie illi, qui eorum quae pro concione dicuntur, substantiam & medullam nequaquam curant (qua tamen illi maxime opus habet) sed ipsa verba dicentisque modum, elegantiam & arcem tantum notant. Vnde non incite qui huiusmodi sunt, compares pistoris, cribro, vel incerniculo, utpote quae bonum granum & farinae florem in agitatione a se excutiunt, solas paleas & surculos apud se retinent.

Cum Esdras sacerdos legis volumine populo praegeret, tantus omnium auditorum motus ciebatur, tanta ubique per populum audiebatur comploratio, planctus & ciulatio, dum opera & vitam priorem ad normam & amulum legis, quam coram audiebat, admetirentur, ut necesse fuerit obire. Leuitas per populum, ad eum componendum, & quietandum, quosuum in silentio lector prosequi sermone possit. Hoc scilicet modo exhortationes & conciones audiendae sunt cum confusione inquam quadam & compunctione, ut, nimirum suam quisque vitam ad ea quae audit admetiatur, & con-

sideret, quam vita sua longe alia sit ab eo quod ibi dicitur; & quam procul a perfectione, quae ibi sibi traditur, adhuc distet.

Tertium, per quod superius praecipit magis confirmatur, est, ut nimirum sibi omnes persuadeant, exhortationes has & colloquia non tam instituti, ut noua quaedam & extraordinaria in iis adferantur, quam ut communia & ordinaria, quae quotidie actitamus, in memoriam nobis reuocent, & quemdam in nobis erga eadem affectum excitent. Cum hac cogitatione ad eas nos conferamus oportet; ita namque omni prorsus curiositate exclusa, maiorem longe sit ut ex iis fructum capiamus.

Atque hanc potissimum ob causam, ut patet, B. P. N. has in Societate conferentias & collationes haberi voluit. In tertia quippe constitutionum suarum parte, regulis, quas summario comprehensas habemus, positus, ait: *Sit aliquis qui singulis septimanis, vel singulis saltem quindenis hac similiae documenta proponat, ne, quae nostra natura fragilitas est, ea oblivioni tradantur, itaque eorum usus & exercitium paulatim intermoriatur.* Obiter vero hoc loco

R. P. Hieronymus Natalis in suis quas ad constitutiones concepit, declarationibus annotat, tametsi constitutio disunctive decernat, *singulis septimanis vel quindenis diebus, vniuersalem nihilominus Societatis consuetudinem iam obtinere, ut ad quindecim dies exhortatio non differatur, sed ut hebdomadatim fiat.* Societas itaque meliorem distinctionis partem secuta est, & usurpauit. Nemo autem melius quam Natalis rei huius perhibere testimonium potuit, quod vniuersam prope Societatem vna ipse visitauit, & vniuersalem communemque eius consuetudinem optime sciebat. Haec itaque exhortationes ad hoc instituantur, ut eorum quae iam nouimus memoria hoc pacto nobis reficeretur; quia enim boni nimis quam facile obliuiscimur, hinc saepe id nobis inculcari ac repeti identitatem debet. Atque adeo, licet recens adhuc in memoria id haberemus, necesse tamen est, ad voluntatem

3. p. constit. c. 1. §. 28.

Natalis in declaration. constit.

nostram & desiderium excitandum, viua
dicentis voce ipsum nobis suggeri, simul-
que nostrae nos obligationis & professio-
nis, atq; ad qd Religionē ingressi simus,
alicuando commoneri. Verissima quippe
est illa S. August. sententia: *Vbi praevolat
Intellectus, sequitur tardus vel nullus effectus*.
Magis siquidem voluntas nostra per pec-
catum deprauata & corrupta manet: quā
intellectus ad illud intelligendum. Hinc
necesse est vnum idemq; nobis sapius in-
culcari, atq; identidem reperi. Ita id fec-
isse constat Apostolum, vt ipse Philip-
pensibus scribit: *De cetero fratres mei, gau-
dete in Domino, eadem vobis scribere mihi
quidem non pigrum, vobis autem necessarium*.
Non deerant Apostolo noua quae diceret,
& noue exquisiteque ea dicere poterat is,
qui ad tertium vsque caelum raptus erat:
sed ad ea, quae alias iis dixerat, repetenda
reticendaq; obligatū se sentiebat, quod
id iis magis necessariū esse arbitrabatur.
Spectare scilicet debet is, qui exhortatio-
nes priuatim, & conciones publice habet,
ne id tantum dicat, ob quod auditoribus
visurus ipse sit aut doctior, aut eruditior
(hoc enim esset seipsum praedicare) sed ea
solum quae plus sint iisdem fructus & e-
molumenti allatura. Hoc & ipsi audito-
res in audiendo spectare debent, atq; ita
fiet vt tædiosum ipsis futurum non sit au-
dire communia & nota, quod illis se opus
habere, sibiq; ea dici videat, eo quod hæc
aut opere non exequantur, aut saltem nō
ea qua deberent perfectione.

Quarto multum adiuuabit, si quod in
exhortationibus dicitur, ita quisq; acci-
piat, quasi sibi soli diceretur, nō vero qua-
si aliis dictum. Itaq; nō sic exhortationes
has audire assuescamus, vti mundani ple-
riq; conciones. Vnde bene insignis quidā
ad auditores suos concionator dicebat,
Quotquot me auditis, carissimi estis ecu-
carptores & praefectores mensales: Sicut
enim sectoris partes, sunt, cibos aliis dis-
pertiri, nihil sibi reseruare, ita vos, dū di-
cētem me auditis, apud vos ipsos dicitis,
Quam id bonum & salutare punctum est
Petro! Quam bene hoc Ioanni conuenit!

Si adesset hic vicinus meus, quā bene hoc
in illum quadraret! tibi ipsi vero nihil re-
linquis. Conuiuas vos in hoc verbi Dei
conuiuio esse volo, nō sectores. Vnde be-
ne dicit Sapiens, *Verbum sapiens quodcum-
que audierit sciens, laudabit, & ad se adiciet:
audiuit luxuriosus, & displicebit illi, & pro-
ycies illud post dorsum suum*. Simus itaq; de
numero sapientum, & quisque quod di-
citur, sibi dictum existimet, quasi sibi soli
diceretur, & ipsum solum concionator al-
loqueretur, non alios. Quod enim aliis
bene conuenire censet, fortasse melius
conueniet tibi: sed saepe videmus in oeu-
lo alieno festucam, & quam in nostris ha-
bemus trabem neutiquam videmus. Nam
etsi fortasse in praesentiarum id tibi con-
uenire non sentias, in futurum tamen
tempus quo forte id tibi necessarium erit
(quod forsitan breui futurum) illud refer-
ua in vsum tuum. Quare semper id velut
tibi & tibi soli dictum admittite.

Quinto, per quod magis id quod dici-
mus declaratur, omnes hoc intelligant &
praesupponant oportet, id, quod in ex-
hortationibus dicitur vel reprehenditur,
nō ita intelligendum videri, quod in
praesens id domi vigeat, sed tantum ne vn-
quam in eadem inueniatur, praemoneri.
Medicina enim quae morbum praeuertit,
& ab eo hominem praeseruat, multo est
melior, quam ea quae post morbum sani-
tatem affert. Atque hoc est, quod in ex-
hortationibus his spectamus, iuxta illud
Sapientis consilium: *Adhibe medicinam
ante languorem*. Antequam enim veniat
aegritudo, medicinam & remedium, tum
ad bonum exhortando; tum malum car-
pendo applicamus: ne quis in id postin-
cidat, quod ante malum esse nouit & pe-
riculosum. Quocirca insignis foret error,
apud se cogitare, hoc propter Petrum aut
Iohannem dictum est; multo vero maior,
ipsum verbis ac reipia dicere. Neque e-
nim hæc eo dicuntur vt quis in particu-
lari perstringatur ac noceatur: nā hoc nec
prudenciam saperet, nec fructum vllum
afferret, sed ingens damnum; quod qui
faceret, nē is eum qui exhortationes has
habet

August.

Philip. 3. 1.

Ecc. 11. 11.

Matth. 7. 11.

Ier. 4.

Homi. 1.
pr. Luc.
Luc. 1. 11.

habet, rei pessima & insimularet & condemnaret. Etsi vero à parte eius qui prædicat vel exhortationem facit, hæc sit in virtutum applicatione circumspectio & cautio adhibenda, à parte tamen audientium laudabile inprimis & salutare est, si quisque id quod dicitur sibi & propter se solum dici arbitretur, nõ quod existimare debeat concionatorem singillatim eum designare & exprimere voluisse: in hoc enim (vt diximus) male faceret, sed id ita intelligendum, vnumquemque ad seipsum reflectendo, & opera sua & vitam ad normam eorum quæ dicuntur commensurando, apud se sic dicere debere, Vere, quidquid ibi dicitur, de me solo dicitur, omnia in me quam maxime quadrant, hocce mihi inprimis necessarium est; hoc Deus concionatori in utilitatem meam inspirauit: hac quippe ratione perturbatum ex concionibus fructus colligitur.

Samaritana cum Domini secum apud puteum rationationem audisset, urbem ingressa, vt refert Euangelium, magna voce ciuibus suis inelamauit, *Venite & videte hominem, qui dixit mihi omnia quæcũque feci.* Quando concionator auditores de rebus ad animæ salutem spectantibus commonefacit; ea demum bona est concio & exhortatio; & quæ tales sunt, vere ipsis placent, & fructum in ipsis creant.

Sexto, id nouerimus oportet, verbum Dei quendam animæ esse cibum & alimentum: quocirca semper quid è singulis exhortationibus & concionibus eliciamus oportet, quod in corde nostro conferuimus & custodiamus, vt postea nobis id in auditorum rerum executione robur suggerat & constantiam. Vnde S. Greg. in illa Christi verba, *Quod autem in bonam terram, hi sunt qui in corde bono & optimo audientes verbum retinent, & fructum adferunt in patientia,* sic scribit, Quando quis æger cibum corporalem, quem comedit, stomacho non continet, sed statim euomit, signum id est pessime eum valere, & morbum periculo non vacare: pari modo eius, qui verbum Dei auditum corde non

retinet, sed vna id excipiens aure, per alteram effluere sinit, non rectus est animæ status. Propheta vero regius dicebat. *In corde meo abscondi eloquia tua Domine, vt non peccem tibi,* vt per ea ingruentibus resistere possim tentationibus, vt iis etiam me ad perfectionem & virtutis exercitiũ animem. Quam sæpe enim contingit, vt quis grauiter tentatus, & iam calurus, sententiam aliquam è sacra scriptura depromptam, aut aliam rem bonam, quam pro concione alias audivit, in mētem reuocando seipsum excitet, corroboret, & non mediocriter inde suo in discrimine auxilium sentiat? An non enim tribus è sacra scriptura depromptis testimoniis, trias Christus Dominus tentationes, quas caco demon ei oggessit, ceu clypeo tristici, elisit, infregit, elusit?

Ex hæcenus dictis ad liquidum patebit, quam illi reprehensione dignus sit, qui non nisi pro forma & cõsuetudine exhortationes & conciones adeunt, vel dum iis intersunt, dormituriũ, vel (quod in idem recidit) distracti sunt, alia longe animo volentes. In Euangelio legimus, *Venit Diabolus, & tollit verbum de corde eorum, ne credentes salui fiant,* & ex auditis fructum capiant. Dæmones sunt ceu aues rapaces, quæ frumentum omne & granum, quod seminatum est, deuorant, ne surgens excreseat. Illud forsitan verbum, quod amisisti cum vel dormisti, vel alia quapiam cogitatione distractus fuisti, permultum ad tuum profectum adferre momenti potuisset; & Diabolus qua tibi bonum tuum inuidet inuidia, omni qua potestratione & modo impedire satagit, ne istud in cor tuum ingrediens fructum faciat.

D. Augustinus proinde verbum Domini comparat hamo, qui tunc capit, quando capitur. Nam vt piscis tunc capitur, cum hamũ inglutit, sic, quando tu verbum Dei bene capis, ab eo caperis & teneris. Hanc ob causam tanta cõtentione & studio impedire caco dæmõ conatur, ne ipse illud capias, ne tu ab eo dein capiaris, & cor tuũ inescatũ ei adherescat. Ea ergo

qua

Iacob. 1. 22.

qua oportet nos dispositione ad exhortationes & conaciones conferamus, & taliter verbū Dei audire conemur, vt in corde id nostro radices agat & fructificet. Vnde & monet Apostolus Iacobus, *Estote factores verbi, & non auditores tantum salentes vosmetipsos, satis esserati ipsum si audiat. Quasi quis auditor est verbi, & non factor, hic comparabitur viro consideranti vultum natiuitatis sua in speculo: considerauit enim se, & abiit, & statim oblitus est qualis fuerit.* Hi namque propterea non iustificabuntur, sed illi tantum, qui ipsam opere præstabit: *Non enim auditores legis in se sunt apud Deum, sed factores legis iustificabuntur.*

Rom. 2. 13.

Pratum spirituale.

In Prato spirituali (cuius libri autor fuit Ioannes Euiratus, vel secundum alios S. Sophronius Patriarcha Hierosolymitanus, qui que à secundi Niceni Concilij Patribus fuit approbatus) res notabilis refertur (quam & Theodoretus in historia sua Religiosa adfert.) Cum sanctæ vitæ vir Eusebius vna cum Ammiano, insigni item sanctitate viro, Librum Euangeliorum legeret, & hæc, legente Ammiano, Eusebius exponeret, factū est, vt, cū haud procul inde suam agricolæ quidam terrā colerent, Eusebius, eos respecturus, alio mente distraheretur, nec ad lectionem Ammiani attenderet. Hic itaque cum inter legendum in locum difficilem incidisset, cum sibi ab Eusebio petiit explicari. Eusebius, quod non attendisset lectioni, idem sibi secundo legi petiit. Vnde facile

collegit Ammianus, Alieno cum à lectione animo & mente fuisse, eumque reprehendens, ait, Non miror equidem te, quod delectationem oculis aliquam è laboratibus caperes, non ita vt oportebat verba Euangelica percipisse. Quam carpentis castigationem audiens Eusebius, ita confusus māsit, vt quoad viueret, omni profusus oculos suos delectatione priuauit, & nō modo agrum illum, sed ne stellas quidem cœli eos cernere permiserit. Ab illa siquidem die angustam quandam semitā ingressus, humile se Augurio ineludit, è quo etiam nunquam, quoad vixit, egressus est, sed quadraginta, & quod excurrit annis in eodem egit, donec vitam finit. Vt vero ad liberum voluntatis imperium etiā necessitas exterior in eo tugurio perpetuo manendi accederet, ferreum lumbos suos cingulum adstrinxit, aliud vero etiam multo ponderosius ceruici circumposuit, his deinde circulis catenam innoxuit, catenā vero ipsam solo affixit, vt ita necessario incuruatus manere cogeretur, libereque incedere, & amplius agrum illū videre, imo ne in cœlum quidem oculos sustollere nō posset. Hoc scilicet se ille Dei seruus pacto ob paruam quamdam inaduertentiam & distractionem in verbi diuini declaratione commissam castigauit, idque ad confusionem nostram, qui multas, quas scienter admittimus, distractiones & negligentias tantarum curarum.

TRACTA-